WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го БЕРЕЗНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 77. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 28, 1952. VOL. LX.

ТОРГОВЕЛЬНІ ЛІТАКИ БУДУТЬ ВИКОРИСТАНІ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Вашингтон. — Уряд оголошує перший раз мобілізаційні пляни щодо використання торговельних чотиримоторових літаків для військового вжитку. Ці пляни вважалися досі таємницею, а тепер їх оголошено після того, як урядовці департаменту оборони й торгівлі пред'явили їх виконним урядам літунських підприємств. Чарлз Сойер секретар торгівлі, який проводив в пресовій конференції, заявив, що тепер нема жадної необхідности до такого оголошення, одначе повітряні лінії знають, що згадані чотиримоторові літаки будуть притягнені до військової служби найдальше впродовж 48 годин на випадок красної необхідности. Це тільки дальший крок у підготові до загальної мобілізації. З кінцем грудня 1952 р., цивільна літунська промисловість матиме 584 чотиримоторових літаків. З них 346 належатимуть до повітряної резерви, а це 96 в першій лінії, отже вони будуть зареквіровані до потрібної служби впродовж 48 години, коли заїде потреба, а решту буде становити другорядну резерву. Всі такі літаки будуть пристосовані до військової служби впродовж наступного року через уставлення електронік і приладів до заокеанських полетів. Ця перерібка не припинить їхнього вжитку для цивільних потреб. Кошт перерібки, висотою $10,000,000 покрис команда повітряних сил. В оголошенні не сказано, коли саме мають покликати цивільні літаки до служби. Це може статися водночас з нападом ворога, а може бути наказане президентом ще заки ворог нападе на країну.

Сенатори за продовження контролі цін ще на один рік

Вашингтон. — Сенатська банкова комісія заявилася за продовження контролі цін, платень, чиншів і матеріялів ще на один рік поза 30 червня 1952, коли вона мала б, згідно з законом закінчитися. За продовження контролі сенатська комісія висловилася посередньо, відкидаючи десятьма голосами проти трьох поправку сенатора Дірксена, щоб закінчити контролю з днем 30 червня цього року. Банкова комісія має виробити правила, як автоматично знижувати контролю цін на „м'яких" ринках, коли поточні ціни нижчі за приписаний контролею рівень. Ця комісія має випрацювати форми примусового посередництва в справі платень при помочі Ради Стабілізації Платень. Сенатська банкова комісія прийняла деякі рішення, як напр.: відкинула внесок полегшити обмеження в справі кредиту на автомобілі; відкинула внесок на закінчення контролі чиншів; вирішила продовжувати підтримку для малих оборонних фабрик.

Телефонічний страйк в Ню Джерзі

Нюарк, Н. Дж. — Телефонічний страйк 6,900 працівників Ню Джерзі Бел Телефон Корп. спаралізував получення на віддалі і місцеву телефонічну службу, що послугується ручними апаратами. Страйк не має впливу на 70 відсотків з 1,750,000 апаратів, які послугуються „даслем" (кружальцем). Страйк проголосила юнія телефонічних робітників, не можучи дійти до порозуміння в справі підвишки платень. Переговори про покінчення страйку йдуть далі під проводом стейтового комісара праці. Губернатор Дрїскол заявив, що не бачить потреби покищо користати з стейтових прав, щоб закінчити страйк, який як він вірить, скоро закінчиться.

Уряд вимагає $70,000 на амбасаду в Ватикані

Вашингтон. — Департамент стейту зажадав від Конгресу 70,000 долярів на втримання амбасади в Ватикані в найближчим скарбовім році. Це виявилося на переслуханні палатної комісії для асигнацій, а подане до загального відома 25 березня. Джордж В. Перкінс, асистент секретаря стейту для европейських справ, посвідчив, що у вимаганих фондах будуть включені платні для шести урядовців з Злучених Держав і чотирьох місцевих, крім того дотація „для урядового мешкання, яке осібно малу місію". Перкінс відмітив, що президент проголосив був давніше свій намір призначити повноправного американського амбасадора до Ватиканської держави. Дипломати у Вашингтоні нагадали при цій нагоді, протест, що групи зняли були загальний крик проти призначення амбасадора до католицької держави. Тепер виглядає, що президент має дальше на увазі вислати не особистого, а державного амбасадора до Ватикану і проголосить його призначення, як тільки найде відповідного кандидата.

● Три італійські оптичні фірми ривалізують між собою для одержання замовлення з Америки на 1,200 мікроскопів. Армія доводить, що італійські фірми заощадили в минулому році $80,000 на таких замовленнях вартістю $400,000.

ЗАГРОЗА РОЗВАЛУ БАНКОВІЙ ІМПЕРІЇ ДЖАННІНІ

Вашингтон. — Федеральна Рада Резерви вирішила розв'язати велетенську банкову імперію, звісну під іменем Трансамерика Корпорейшен, що охоплює сім більйонів депозитів і половину банкових позичок у п'ятьох крайніх західних стейтах. Рада Резерви вирішила цю постанову трьома голосами проти двох, отже на два голоси перевагою майбутнє. Та все таки Трансамерика стане відповідальною за монополію, створену проти постанов Акту проти Трестів. Ця корпорація має під своєю контролею 48 банків у Каліфорнії і 667 бюр у стейтах: Каліфорнія, Орегон, Невада, Арізона й у стейті Вашингтон на західнім побережжі. Під час голосування над вирішенням двох урядовців Ради, званих „губернаторами", заявили, що вони не компетентні вирішувати цю справу. Рада видасть незабаром наказ щоб Трансамерика позбулася уділів у всіх банках, за винятком „Банк оф Амеріка Нешенел Трост енд Сейвінг Асосієйшен оф Сан Франсіско" що вважається найбільшим банком у світі. Рада вимагає, щоб корпорація Трансамерика дала до 90 днів відповідь, як вона плянує пристосуватись до наказу ради, щоб передати уділи в інші і цілком нові руки. Пізніше кожного року Трансамерика мала б присилати звідомлення, як вона позбувається н а г р о маджeного маєтку, якщо хоче повністю виповнити наказ Ради.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР СВІДЧИТЬ

Генеральний прокуратор Злучених Держав, Говард МекҐрат (показує пальцем) виступив в ролі свідка в палатній правничій комісії, яка прослідкує згодайні адміністрації недомагання в департаменті юстиції. Генеральний прокуратор заявив, що в тому департаменті немає жадних невластивостей і тому він вважає зайвими переслухання в тій справі. Біля генерального прокуратора є його асистент Джозеф Доттен.

МекҐрат обороняє свій департамент в комісії

Вашингтон. — Генеральний прокурор Дж. Гаверд МекҐрат станув перед палатною правничою підкомісією для складення свідчення про стан департаменту справедливости, яким він завідує і заявив, що в цьому департаменті нема ніякого такого, що можна б вважати за невластиве і за що можна б потягти до відповідальности його урядовців. Він заперечив членів комісії, про свою готовість співпрацювати з її змаганні прослідити відкриття, щоб викорінити всі злочини, які не охоче виявить зловживання в департаменті справедливости інакше такі зловживання там трапляться. З другого боку, як він заявив, він буде зберігати таємні документи і тільки екзекутивний департамент може вирішити, котрі документи можна зареквірувати комісія. Саме в часі, коли МекҐрат складав своє свідчення, інша підкомісія відкинула законопроєкт, переданий президентом, щоб дати право його спеціальному помічникові Нюболдові Морисові, покликувати до відповідальности урядовців, які хочуть охоче розкривати про корупцію в уряді. За те підкомісія прийняла законопроєкт, який дає право такому слідчому прохати федеральний суд видати такий призив для появи урядовців або для постачання бажаних документів.

Звільнення бразилійського міністра — поразка комуністів

Ріо де Жанейро. — През. Хетуліо Варгас прийняв димісію міністра війни ген., Нютона Естіллак Лсаль, якого загально критикували за потурання комуністам у їх змаганнях просякнути збройні сили і цим деморалізувати оборону країни. З уваги на цю його димісію вважають за удар для комуністичних аспірацій у Бразилії. Це сталося після довшої критики військових кол, що закидали міністрові недбалість у сповнюванні своїх обов'язків супроти ворогів країни, якими вважаються комуністи. Хоч провідні військовики й газети остерігали міністра, він у прилюдних заявах легковажив їхні остороги. До розрахунку прийшло щойно останнього тижня, коли ген. Зенобіо да Коста, командувач Першої Військової Зони — отже найважнішої команди в Бразилії — зрікся свого посту на знак протесту проти міністра. Тоді Лсаль зголосив свою димісію, а президент прийняв димісію обидвох. Судячи поверховно — димісія обидвох генералів виглядає на компроміс, одначе на ділі це великий удар для комуністів, які звили собі кубло в міністерстві війни. Ген. да Коста виарештував недавно комуністів у своїй команді, одначе потурання міністра можна привернути їм назад впливи. Ген. Лсаль це приятель президента Варгаса, який багато причинився до перемоги його кандидатури при виборах у січні 1951 р. Тому не легко було відсунути таку впливову людину від уряду. Що такий крок заважує на спиненні посягань комуністів — можна було переконатися на святкуванні тридцятиліття існування комуністичної партії, яке виявило повну безсилість комуністів в спробах розгорнути з цієї нагоди маніфестації підривних елементів.

Бетговен як зброя в холодній війні в Берліні

Берлін. — Бетговен та його зброєю в „холодній війні" в творчість стали несподівано одному місті. Обходячи 125-ті роковини смерти цього великого композитора, комуністи в совєтському секторі і демократи в західному секторі міста намагаються не тільки використати Бетговена за аргумент для себе, але рівночасно й виконують „фортіссімо" його твори, щоб було чути в другому секторі.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великодного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, для яких це звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 15-го квітня ц. р.

СОВЄТИ НЕ ВІДВЕРНУТЬ АМЕРИКИ ВІД ЕВРОПИ — ТВЕРДИТЬ АЧЕСОН

Вашингтон. — Державний секретар Дін Ачесон заявив вчора що Совєтському Союзові не пощастить відвернути американської уваги від Европи і Москва не припинить американських зусиль створити сильну европейську спільноту, яка — по думці Ачесона — буде „найбільш конструктивним засобом" для відвернення совєтської загрози для світового миру. Ачесон коментуючи на пресовій конференції західні відповіді на совєтську ноту в справі Німеччини, твердив, що „деякі аспекти совєтської політики" після другої світової війни „зробили найбільш конечним" теперішній розвиток для об'єднання Европи. Коментуючи поодинокі пункти західних нот, державний секретар звернув увагу, що всі ті, які вірять в можливість успіху переговорів з Москвою в справі Німеччини, повинні пам'ятати про повних сім років безплідних „великих дебат" з Москвою в справі Австрії. Совєтську ноту в справі Німеччини Ачесон назвав „неясною", додаючи, що „всі наші зусилля впродовж останніх років добитись совєтської згоди на задовільну процедуру, були безуспішні". Державний секретар окремо критикував совєтські намагання відтягнути Німеччину від европейської оборонної спільноти, що правдоподібно було головною ціллю совєтської ноти. Рівночасно з Бонн повідомляють, що більшість німецьких і західних дипломатів переконані, що після західної відповіді на совєтську ноту, Москва в своєму черговому кроці в тій справі готова погодитися на вимагану західними аліянтами міжнародну контролю всенімецьких виборів, але матиме до цеї контролі такі застереження, що з неї все одно нічого не вийде.

Европа прямує до спільноти хліборобства

Париж. — Міністри шіснадцятьох держав схвалили скликати конференцію, яка б зайнялась справою европейської спільноти в ділянці хліборобства. Ця конференція мала б відбутися в Парижі між червнем і жовтнем та охопити всі зацікавлені країни. Вирішено, що конференція тісно співпрацюватиме з організацією европейської економічної співдії й що ухвали конференції будуть розглянені дорадчим органом Европейської Ради. У нарадах порушено можливість створити спільний ринок хліборобських продуктів. Гадки не були одностайні щодо того, чи має бути один орган, який діяв би для всіх держав спільно й понад ними, чи це була б домовленість на ґрунті міжддержавної співпраці. Проте всі дискутанти висловились за співпрацю в ділянці хліборобства. Представники тих народів, які не могли б бути членами цієї майбутньої федерації, також висловили бажання брати участь в розмовах, що свідчить про загальне зацікавлення справою европейської єдности.

Британські робітники занепокоєні збільшенням безробіття

Лондон. — Зорганізоване робітництво виступило з низкою докорів проти фінансової політики консервативного уряду. Згідно з твердженням робітництва теперішній стан неминуче викличе масове безробіття та різні ускладнення, зв'язані з цим. Атаки робітництва розпочалися після того, коли консервативний уряд 11 березня ц. р., предложив парляментові свій бюджет. Рада конгресу професійних спілок, що представляє величезну більшість зорганізованих робітників, опрацювала довге освідчення в цій справі. Рада окреслює новий бюджет, як несправедливий соціяльно та як виразно шкідливий. Освідчення рішуче домагається змін економічної політики та заповнює, що Рада не залишить без захисту інтереси членів професійних спілок.

Танки мають першенство в англійській продукції зброї

Лондон. — Британське міністерство постачання вчора заявило, що в теперішній програмі англійської продукції зброї „найвище першенство" мають танки типу „Сенчуріон", керовані з землі ракети та устаткування проти них, як теж протилітунська зброя. Продукція цеї зброї матиме першенство перед кожною іншою, включно з тою, що призначена на експорт, та відноситиметься до приблизно одної шостої частини цілої теперішньої програми озброєння.

Фалкляндські острови получені літунським шляхом з Уруґваєм

Монтевідео, в республиці Уругвай. — Фалкляндські острови, що належать до Англії й положені недалеко південного кінця Аргентіни, будуть сполучені повітряним шляхом з Монтевідео, столицею малої південно-американської республіки, що лежить на північ від Аргентіни. Віддаль між Ф а л к л я н д с ь к и м и островами й Уругваєм виносить 1,200 миль. Досі обидві країни були злучені тільки прибереженим мореплавством. Повітряне получення доконане заводами британцям, які надіються розгорнути більшу торгівлю між обидвома країнами. Острови мають на експорт м'ясо, вовну і хутра, що мають тепер більшу вартість ніж давніше. Крім торговельних цілей Британія має теж на оці політичні, а саме протидіяти аргентінським плянам на далекому півдні. Підприємство звісне як „Фалкланд Айленде Компані" — вело на цих островах торгівлю ціле сторіччя і саме з нагоди святкування цієї річниці додало до своїх кораблів ще й літаки.

Бачив як грабували гроші з автобуса

Данверс, Масс. — Відставний шофер, Джан Густін, вчора зголосився до поліції й оповів, як чотири бандити взяли з авта дев'ять мішків з грішми на суму 681,000 долярів. Все це тривало менше як три мінути. В такий спосіб поліція має „перший слід" бандитів. Досі вона думала, що тільки три особи ограбували одночасно авто. Цікаве, що це досі перший свідок, що зголосився до поліції. Поліція вірить, що десятки людей мусіли бачити діло бандитів, але бояться про це доносити. Віцепрезидент „Ю. С. Трокінґ Корп.", Гарольд В. Клем з Ню Йорку, заявив, що сторожа була з двох людей, але вона „нарушила сувору приписи", що залишила без опіки віз з грішми.

● Росія мала пляни викопати підземний тунель з Сибіру до Аляски ще в 1906 р. Такі записки найдено в Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні. Радіопередачі з Москви відгребали цю думку, щоб її здійснити тепер. Через тунель мали б переходити матеріяли, вожені вантажними автами на простор 3,000 миль.

● Радарова служба в Сеулі в Кореї цілу годину голосила, що ворог надлітає над столицею, а прожектори в третій годині ранку виявили над містом стадо гусей.

ФРАНЦУЗИ ЗААРЕШТУВАЛИ ПРЕМ'ЄРА ТУНІСУ

Париж. — Вчора вранці французи несподіваною акцією заарештували націоналістичного прем'єра Тунісу Могаммеда Ченіка і трьох членів його уряду, проголошуючи рівночасно вимкове положення в країні. В офіційльному повідомленні, проголошеному рівночасно в Парижі і Тунісі, вияснюється цю драстичну акцію бажанням „прочистити атмосферу" та припинити безпорядки, які там поширювалися від трьох місяців, і створити передумови переговорів для автономних реформ в країні „в напрямку вимог туніських націоналістів". Вимкове положення рівнозначне з воєнним станом, бо охорону внутрішньої безпеки перебирає від поліції військо. Акцію переведено після зустрічі та розмов між номінальним володарем Тунісу, Сіді Могаммедом ель Амін Пашою, та французьким генеральним резидентом Жаном Франсуа Ґотеклоком і після того, як ель Амін відкинув французькі домагання щодо відставки прем'єра Ченіка і його уряду під заміном, що вони занедбують свої адміністративні завдання і ведуть підривну політику. Прем'єра та трьох міністрів, як теж інших націоналістичних і комуністичних лідерів виарештовано впродовж ночі та перевезено літаками до укріпленого пункту на кордоні Сагари. Проголошене вимкове положення вимагає, щоб всі 3,500,000 мусульманських мешканців Тунісу зі заходом сонця сиділи по своїх домах та не показувалися на вулицях. Акція в Тунісі викликала справжню політичну бурю в Парижі, хоча генеральний резидент мав діяти в повному порозумінні з урядом. В поінформованих колах вважають, що резидент „занадто широко" інтерпретував рекомендації Парижа. Прем'єр і заарештовані члени його уряду належали до найсильнішої місцевої партії, без підтримки якої французам буде важко підшукати відповідних кандидатів до нового уряду. Тому, що бей Тунісу вже три рази відкинув французькі домагання щодо зміни уряду, передбачується можливість теж його відставки, як французи вже зробили з його попередником в 1943 р. Американські і британські дипломати з увагою слідкують за розвитком подій, але самі задержують в тих справах абсолютну невтральність.

Нова пропаґандивна акція червоних в Кореї

Токіо. — Комуністичний представник на переговорах в Панмунджоні в справі перемир'я в Кореї домагався вчора, щоби в термінології вжиті вати окреслення „аліянти", „аліянтське командування", і т.д., замість дотеперішніх окреслень „командування Об'єднаних Націй", „війська Об'єднаних Націй" та взагалі виступив проти уточнювання комуністичних противників в Кореї з Об'єднаними Націями. Свої домагання він мотивував тим, що не всі члени Об'єднаних Націй беруть активну участь у війні в Кореї і не всі голосували за участю в тій війні. Аліянти добачують в цьому виступі початок нової пропаґандивної акції червоних. Самі переговори були вчора таємні і не подано жадних конкретних інформацій до публічного відома. Аліянтський представник повідомив тільки, що теж під час вчорашніх нарад спірних проблем не розв'язано, хоча комуністи мали зайняти „ясніше становище". Розмови віднеслися до спірної проблеми звільнення і репатріяції полонених.

Ген. Де Ґоль дораджує нову оборонну політику

Париж. — Ген. Шарль де Ґоль, керівник французького визвольного руху під час німецької окупації в другій світовій війні та голова французької націоналістичної партії, що має найбільше представників в парляменті, заявив вчора американським кореспондентам, що Захід повинен рахуватися з тим, що совєтський напад може наступити в кожній хвилині і відповідно до того поступати. Якщо б цей напад наступив, тоді Захід було де на нього краще підготований, а якщо б нападу не було, тоді — Слава Богу! Ген. де Ґоль критикував Організацію Північно-Атлантійського Пакту, вважаючи, що його оборонна система побудована на вузькій базі. „Совєтська загроза — це світова загроза і тому теж оборона проти неї повинна бути побудована на світовій базі" — твердив ген. де Ґоль.

В Італії продовжуються демонстрації в справі Трієсту

Рим. — Вже третій день під ряд тисячі італійців, зокрема студентів по італійських містах, виходять на вулиці та демонструють, домагаючись від аліянтів повороту Трієсту до Італії. Проте вчора, в протилежності до попередніх двох днів, демонстрації вже мали цілком „культурний" характер і поліція не мала причини інтервеніювати, за винятком в Неаполі, де з боку студентських демонстрантів обкидано поліцію камінням. В інших містах під час демонстрацій не повторилися попередні напастування головно тому, що демонстранти і поліція потрапили цим разом виключити комуністів від участи в демонстраціях.

МОСКВА ПРОТИ АКЦІЇ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В КОРЕЇ

Ню Йорк. — Совєтський представник в Об'єднаних Націях; Яків Малік, відкинув вчора пропозицію, щоб комісія Міжнародного Червоного Хреста прослідила і перевірила совєтські обвинувачення проти Злучених Держав за поширювання пошесних недуг в Північній Кореї. Малік недавно твердив що американці користуються бактеріологічною зброєю в Кореї та плянують використати її в майбутньому „на широку скалю". Негайно після того обвинувачення Міжнародний Червоний Хрест запропонував вислати окрему комісію, яка це обвинувачення переперевірила б, і Злучені Держави безпосередньо на цю пропозицію погодилися. Малік, відкидаючи цю пропозицію, накинувся рівночасно на Червоний Хрест, називаючи його „швайцарською організацією", що намагається „допомогти Ачесонові", але яка не є „компетентна" виступати в таких справах та видавати безсторонні рішення. Державний секретар Ачесон, безпосередньо перед вчорашнім виступом Маліка, ще раз заперечив совєтські обвинувачення, заявляючи, що в його руках „ані зерна правди" та запевнюючи наперед, що Москва власне тому відкине пропозицію Червоного Хреста.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиҭі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВЕДЛИВІ ПРОПОЗИЦІЇ

Три дні тому президент Труман звернувся до Конґресу, гаряче рекомендуючи окремі заходи, що допомогли б розв'язати бодай частинно одну з найбільш наболілих проблем теперішнього світу: втікачів від національного, расового, політичного, релігійного та інших переслідувань. Стверджуючи успішне полагодження проблеми жертв трагічних обставин, витворених Гітлером, президент Труман цілком слушно підкреслив, що переселенням та влаштуванням головної маси жертв другої світової війни, так званих „переміщених осіб", проблеми цілком не розв'язано, бо злочинну політику Гітлера продовжує Сталін. Люди рискують життям, наражуються на тортури, щоб тільки вихопитись з комуністичної диктатури. Пересічно 15 до 20 тисяч осіб осіб втікає тепер з-поза залізної заслони до Західної Німеччини кожного місяця, в тому коло 1000 осіб передираються через сателітські країни з самого Совєтського Союзу.

Всі ці люди втікають від неволі, страху і терору та з вірою і надією на демократичну справедливість і людяність. Але суворі іміґраційні закони поодиноких країн, зокрема Злучених Держав, ці надії не завжди виправдують. Тому президент Труман пропонує окремий закон, який дозволив би на приїзд тих нових жертв тоталітарного терору в кількості по 100,000 осіб річно впродовж найближчих трьох років, підкреслюючи при цьому, що цих виїмкових заходів не можна в жадному разі зв'язувати з акцією для зміни американських іміґраційних законів, яка тепер ведеться в Конґресі.

Для пригадки треба навести, що в обох палатах Конґресу є вже відповідні законопроєкти та очікують на акції з флору. В Сенаті є законопроєкт сенатора МекКарена, а в Палаті Репрезентантів законопроєкт конґресмена Волтера. Оба ці законопроєкти передбачують низку важливих змін в теперішньому іміґраційному та натуралізаційному законодавстві, але вони вже зустрілися з дуже гострою критикою ліберальних кол. Цим проєктам закидується, що вони тільки частинно направляють багато постанов американських іміґраційних та натуралізаційних законів, що не є згідні з духом американської демократії та мають в собі багато дискримінаційних моментів, але теж і ці нові проєкти дуже далекі від ідеальних. Навпаки, вони в багатьох випадках ще менш ліберальні, ніж дотеперішні та ще більше загострюють суворість закону. В противагу цим законопроєктам сенатори Лімен, Гомфрі та Кіфовер і дев'ятьох інших республіканських і демократичних членів Сенату внесли свій законопроєкт, більш ліберальний. На ці теми прийде тепер до оживлених дебат в Конґресі.

Президент Труман, не чекаючи на основні зміни іміґраційних законів, поступив дуже справедливо, домагаючись окремої акції Конґресу в наглій справі втікачів зза залізної заслони. В своїх рекомендаціях президент чи не вперше в таких справах окремо назвав українців. З поінформованих джерел довідуємось, що ця окрема згадка українців не обійшлася без деяких суперечностей між Державним Департаментом та Комісією Переміщених Осіб — та без відповідного підходу до цілої проблематики. І коли ця згадка таки була в посланні Президента, то це чергова перемога справедливости у відношенні до українців найвищих американських чинників і ця перемога далеко переходить саму тільки проблему українських втікачів та їх переселення.

Пресовий і публічний відгук на пропозиції президента Трумана свідчить, що американська публічна опінія, отже американський нарід своїм наставленням випередив законодавство країни. Майже вся преса одноодушно підтримує ці справедливі пропозиції президента Трумана та домагається негайної акції Конґресу. При цьому покликується на великі користі для справи вільного світу з дотеперішнього переселення европейських скитальців, називаючи їх „дуже побажаними політичними втікачами". Немає сумніву, що в цьому наставленні американської публічної опінії, як і в проєктованій президентом Труманом акції американського уряду, відіграли відповідну ролю добровільні допомогові аґенції в роді нашого ЗУАДКомітету, як і національностеві громадські представництва в роді нашого УККомітету. В цьому легко можна побачити пов'язаність та далекойдуче значення таких наших центральних репрезентацій і нашої солідарної підтримки для них.

З теперішнього стану справи та з загального відгомону можна вносити, що Конґрес підтримає справедливу акцію президента Трумана та ухвалить запропоновані ним постанови. Це буде без сумніву дальший великий крок вперед до перемоги демократій та вільного світу над злочинним большевизмом.

ПОМЕР ІСААК МАЗЕПА

(Европейська кореспонденція).

18 березня помер в Авгсбурзі (Західна Німеччина) Ісаак Мазепа. З іменем небіжчика зв'язана доба українського національного відродження і боротьби за українську державність за революції після 1917 р.

Ісаак Мазепа народився на Чернігівщині, повіт Новгород Сіверський, 16 серпня 1884 року. Вчився перше в Духовній Школі в Новгороді потім у Духовній Семинарії в Чернігові. По закінченні курсу в семинарії студіював природознавство в університеті в Петербурзі і як аґроном працював у Степовій Україні (Катеринослав).

Ще бувши студентом Мазепа прилучився до українського соціялістичного руху і разом з Миколою Поршем, Миколою Шадлуном, Симоном Петлюрою та іншими вів працю організатора і пропаґандиста між українським робітництвом. Тут він зустрівся з проблемою національною і від того часу почав досліджувати національно-культурне і колоніяльне поневолення України.

Революція 1917 р. застала Мазепу в індустріяльному місті Катеринославі над Дніпром. В цьому зросійщеному місті довелося українцям вести уперту боротьбу за українські національні права, не тільки з росіянами всіх напрямків, але також і з т. зв. малоросами. Як делеґат українського робітництва в Раді Робітничих Депутатів, як член міської репрезентації, вибраний за списком Української Соціялдемократичної Партії, як член Губерніяльної Земської Управи Ісаак Мазепа всюди виявляв небуденну енергію і організаційних хист. Нелегке було завдання — збудити „хиренну волю" народу, що віками був поневолений у російській тюрмі народів.

Коли в Росії стався 7 листопада 1917 р. большевицький переворот, Україна не прийняла комуністичної диктатури і проголосила Українську Народну Республіку. В Катеринославі створена була Ґуберніяльна Революційна Рада, з участю соціялістичних партій українських і жидівських. Головою Ради обрано Мазепу. Основою порядку в ґубернії було Українське Вільне Козацтво. Однак сили російських большевиків, що йшли грабувати Україну, були більші. Місто взято, і Мазепа мусів жити напів-леґально в місті, де шалів большевицький терор.

Після Берестейського миру на весні 1918 р. Катеринослав і вся Україна попала під вплив австрійського та німецького війська. Переворот 29 квітня 1918 р. скасував владу Української Центральної Ради і поставив гетьманом П. Скоропадського. Це був час натиску російської реакції і большевизму на Україні. Коли після проголошення П. Скоропадським федерації з Росією Директорія Української Народної Республіки проголосила повстання проти нього, 15 листопада 1918 р., староста Черніков (росіянин) заарештував Мазепу. Але масовий український збройний рух визволив його.

На початку 1919 р. він їде до Києва, де бере участь в Трудовому Конґресі. Цей революційний парлямент України, з участю делеґатів Галичини, Буковини і Карпатської України, проголосив соборність України і затвердив Закон про владу в Україні. Трудовий Конґрес висловився проти комуністичної диктатури і за демократичний устрій в українській державі. В той час, коли навіть серед таких визначних провідників, як Грушевський, Винниченко, Чехівський і інші було велике хитання, Мазепа, разом із своїми однодумцями, відограв історичну ролю, бо не дав Трудовому Конґресові піти на манівці т. зв. радянства.

Наступ російської совєтської армії на Україну вніс страшний хаос в Україну. Коли Директорія УНР прийшла до рішення створити новий уряд, зв'язаний з народніми масами, то Мазепу покликано як міністра внутрішніх справ. (9 квітня 1919 р., Рівне). В серпні 1919 р. Мазепа став головою Уряду УНР. Коли в листопаді 1919 р. упав фронт реґулярної української армії, Мазепа, разом з начальниками війська продовжує боротьбу проти „білої" і „червоної" Росії в формах партизанської війни (Зимовий Похід). В цій боротьбі Мазепа ставив себе під найбільші небезпеки, щоб удержати зв'язок з армією.

На весні 1920 р. до війни проти Сов. Росії прилучилася Польща. Мазепа не мав ілюзій щодо намірів тодішнього польського уряду і в червні 1920 р. вийшов із уряду УНР.

Від кінця 1920 р. Мазепа вийшов на еміґрацію. Переїхавши в Чехію 1923 р., Мазепа був професором ботаніки Української Господарської Академії в Под'єбрадах. Одночасно він не припиняв своєї політичної діяльности, та літературної праці: видав книжку — **Большевизм і окупація України** (вийшла теж німецькою мовою), книжку про голод в Україні 1921-22 р. (разом з П. Феденком — мовами німецькою і англійською) і підготував до друку Історію Української Революції, що вийшла в 3 томах. Після II. світової війни Мазепа видав 2 книги — **Підстави нашого відродження**, що подає погляд на минуле України і перспективу демократичного розвитку українського народу.

На еміґрації в Німеччині Мазепа бере активну участь у творенні Української Національної Ради і в 1948 р. був вибраний головою Виконного Органу цього Українського Парляменту на чужині.

Після тяжкої недуги і операцій в рр. 1949-50 проф. Мазепа не переставав працювати, хоч лікарі попереджали його про небезпеку. На раду лікарів Мазепа зложив головство в ВОУНРади. Однак виснажений невпинною працею і недугою організм не витримав: 18 березня Ісаака М а з е п и не стало.

Відійшов діяч чистого серця, вірний син українського народу, непохитний борець за права України, за її державність. Життя, праця і жертвенність Ісаака Мазепи буде прикладом для дальших українських поколінь, і пам'ять його житиме в Україні із роду в рід.

Мазепа осиротив дочку Галину Мазепа-Коваль, відому малярку (Венецуела) і двох внуків. Дружина його д-р Наталія Мазепа з двома внуками вбита бомбами в Празі 1945 р.

Козак С. М. Уральський

ГОВОРИТЬ КОЗАЦТВО

Минають вже часи, коли за козаків говорила „Матушка Москва". Ще тридцять три роки тому, коли козаки побажали жити вільно, як інші народи, то, і білі, і червоні росіяни підняли на нас зброю. Нас називали білобандитами, „ворогами революції", або, навпаки, большевиками. Нас вбивали, випалювали, замучували. Своїх нових володарів — большевиків козаки сприйняли досить покірно, а всю свою відвагу й лють скерували на боротьбу з народами, які бажали свободи. І цій боротьбі проти свободолюбних народів, вони пішли в ногу з большевиками, а тим самим, допомогли большевикам запровадити комунізм не тільки в б. Росії, але й в великій частині світу.

Минає 34 роки від часу, коли козацтво боролось за свою волю, за мирне співжиття рівних народів, Натомість росіяни, що нищили козаків, допомогли закріпитись російським большевикам, які знищили козацький народ в таких масах, що залишили далеко по собі гітлерівські насилля.

„Безпартійні" росіяни на еміґрації тепер тільки висувають проблему федерації. Чи не запізно? Та ж за інформаціями хоч би „Соціал. Вестника" лише самих кубанських козаків за один 1932 рік було знищено один мільйон! І нині росіяни ще дивуються, чому козаки не бажають „федерації" з Росією. Тому теж росіяни хочуть самі проводити цей „плебісцит" за федерацію, щоб підтримати справу Сталіна, який всю Кубань заселив росіянами.

Козаки хочуть федерації, але іншої, правдивої загально-европейської федерації, а не російської!

Росіяни не пильнують, щоб перемогти Сталіна. Вони тільки за те, щоб нищити в першу чергу „самостійників". Для цього змобілізовано все, включно з долярами добрих американців. А коли про це все інші народи спокійно говорять, то росіяни здіймають крик, що це „шовіністи" цькують усіх на російський народ. Але усіх нацькувати на нас, це вже „русское патріотіческое дело".

Усі сили росіян сьогодні спрямовані проти народів, які хочуть так мало — лише волі. І саме вони, що борються проти волі інших, самі використовують вільну країну й самі живуть на вільній американській землі. Як їм не сором, тим пропаґаторам насилля над іншими, слабшими народами!

А проти Сталіна? Чого їм боротися проти Сталіна, який йде їм на руку, винищуючи вольнолюбні народи!

Ось перед мною російський календар, виданий в Ню Йорку, на 1949 рік. Погляньмо хоч би на стор. 68 цього календаря й побачимо, що цей календар реклямував „Русский Голос", — совєтофільську газету. А з другого боку, „Р. Н. Слово", не звертає уваги свого громадянства на такі випадки, зате нападає на козаків і інші народи. Ця газета недавно дописалася до того, що козаки не окремий народ, тому, що мають спільну мову з росіянами. Чи не є це підтримування різних „аншлюсів" Гітлера? А може Австрія, яку Гітлер прилучив „тоже Германія", бо ж австрійці говорять по-німецькому.

Нечувана ніде в демократичному світі, темрява реакції опанувала росіян на еміґрації!

Або, — росіяни з радістю сповіщають в „Голосі народа" що зібрали 1,456 голосів за створення центра. Це патріотично й демократично. Але ось зібрано більше голосів козаків - самостійників за створення своєї Козакії й за це ці козаки отримали на сторінках „НРС" назву авантурників. Чи це по-демократичному?

Признаємось хіба тільки до одного: Ми не є козаки з оголошуваних в „НРС" совєтських фільмів, як „Кавалер золотой звезди" чи „захватывающая драма" — „Мечта казака". Не сумніваємося, що це дійсно драма, що захопила мільйони козаків. І ми знаємо, що ця драма була підготовлена й проведена в життя, рівнож як й зафотографована та поширена ніким іншим, як слугами Москви й Сталіна. А гроші, що зібрані з тих фільмів підуть хіба не на боротьбу з комунізмом, а радше на підкріплення п'ятих колон в демократіях.

Або чуємо: „Посилайте пачки в Росію, на втіху своїм родичам". Так говорить неперестанно російський спікер, хоч добре знає, яку „втіху" там будуть мати ці бідні родичі з американських посилок.

Ще одно: В Кореї, за повідомленням росіян, воюють проти американців в повітрі не росіяни, а тількти „неприятелі". Ми думали, що „Миґи" виробляють і на них літають росіяни, а виявляється, що якісь таємничі „неприятелі".

Зате совєтські фільми присилають до Америки з Москви приятелі - росіяни, а не „неприятелі".

Хочемо кінчити тим, що нам таки здається, що велику справу боротьби за волю людини і народу ніякі крутійства й підступи реакціонерів — росіян вже не стримають!

Американський Червоний Хрест вдома й закордоном

Завдяки енерґії та добробутові американського народу Американський Червоний Хрест має змогу провадити велику добродійну роботу. У своїх річних оголошеннях про збирання фондів він завжди звітує про пророблену протягом минулого року працю та про свої поточні потреби. І ніколи, крім періоду світової війни, ці потреби не були такі великі.

Служба Червоного Хреста для армії щораз зростає в міру того, як вона переходить до оборонного стану; його програма постачання крови має й далі лишатись великою; його заходи щодо поширення знань про оборону й здоров'я не можуть бути зменшені. Організація мусить бути готова подавати негайну допомогу у випадках на зразок поводі на Середньому Заході, а також нести свою дуже важливу службу для шпитальних вояків, ветеранів та цивільного населення.

Червоний Хрест має бути також готовий допомогти жертвам різних великих катастроф за кордоном і співпрацювати з організаціями Червоного Хреста по інших країнах.

Упродовж фіскального року, що кінчився 30 червня 1951 р. Червоний Хресд вислав допомогу людям 24-рьох країн, а 27 чужинців з різних країн, завдяки допомозі Червоного Хреста, мали змогу студіювати в Злучених Державах. Крім того, національний Дитячий Фонд юнацького Червоного Хреста вислав допомоги дітям інших країн на суму 1,014,300 долярів. Національний Дитячий Фонд складається з добровільних датків хлопців і дівчат, членів Американського Юнацького Червоного Хреста. У цю допомогу ввійшли також 280,000 коробок індивідуальних подарунків вартістю 569,000 долярів і 380 ш к і л ь н и х с к р и н ь о к. Кожна скринька мала все, що потрібне 50-тьом школярам протягом року, і кожна коштувала 100 долярів.

Червоний Хрест витратив 26,-800,000 долярів — майже третину цілого свого бюджету — на обслуговування нашої армії. Від початку воєнних дій у Кореї персонал, що обслуговує армію, був збільшений більше, як на 30 відсотків; персонал на Далекому Сході подвоївся.

Організація витратила 14,000,-000 долярів на негайну допомогу жертвам поводі на Середньому Заході в липні м. р.; — на 3,713,000 долярів більше, ніж у попередньому році.

Число людей, вишколених для подання першої допомоги, збільшилось у два з половиною рази, тобто з 400,000 у попередньому році до понад мільйона осіб.

Щоб задовольняти потребу в крові та плазмі, була встановлена програма в 300,000 пайнт на місяць. Крім того, Червоний Хрест постачає близько 125,000 пайнтів крови для цивільних шпиталів.

Усі америкнаці можуть послужити своїй громаді та своїй батьківщині, беручи участь у роботі Червоного Хреста, як це робили 1,650,000 осіб минулого року. Усі американці мають доступ до цієї праці, і справді щороку мільйони людей зголошуються з бажанням допомогти своєю працею чи матеріяльними коштами.

Небагато є організацій, щоб так увійшли в американське життя, як Червоний Хрест, бо він був створений самими людьми і для людей. І він працює для людей, роблячи те, що вони самі зробили б, як би були на місці катастрофи або поруч вояка на корейському чи е в р о п е й с ькому фронті.

Червоний Хрест просить американців відгукнутися на його заклик цього року так щиро, як тільки вони можуть, тобто якнайщиріше. (Common Council).

ПОСТАРІЛИЙ СЛОВНИК

16 лютого в Києві розпочалися наради, скликані Інститутом мовознавства, на яких обговорювано справу доповнень і вдосконалень „Російсько-українського словника", який вийшов у 1948 р. під редакцією Л. Булаховського та М. Рильського. Наради відкрив Булаховський і доповідь на тему „Мовні зв'язки українського й російського народів і співдружність братніх народів у творенні соціялістичної змістом, національної формою культури" прочитав М. Рильський.

Постанови наради, урядово ще не опубліковані, відомі були в той самий день зі статті І. Кириченка, яка появилася в „Р.У." п. з. „До перегляду Російсько-українського словника 1948 р." Та стаття дає виразну вказівку, чого хочуть від словника, який був складений з інтенцією показати мовну „спорідненість" українського й російського народів та „вплив мови російської на українську".

По лінії „вимог наших днів" Кириченко схвалив словотворення, яке сталося під „благородним" впливом російської мови по революції і яке занотував словник. Особливо до вподоби такі слова, як ленінізм, колгосп, бригадир, висуванець (видвиженец), будови комунізму. Але далі скритикував словник за те, що в ньому російські слова лоскут, завись, хвастливий, воздвигать і т. п. перекладено клапоть, заздрість, хвалькуватий, виносити, підносити. Кириченко доводить, що вони по-українськи повинні звучати: лоскут, зазисть, хвастливий, воздвигати і т. п.. По тій же причині словник „не відповідає вимогам", треба воздвигнути з лоскотом хвастливости новий, який „ще більше сприятиме дальшому розквітові української радянської соціялістичної культури.

ДУХОВИМИ ШЛЯХАМИ ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ

(Із звідомлення голови Наукового Т-ва ім. Шевченка в Америці на річному публичному засіданню в Ню Йорку, 9 березня 1952).

1)

Починаючи від року 1893, коли то Наукове Товариство ім. Шевченка після 20-літнього існування як літературне товариство одержало новий стаутт та переформувалося в Наукове Товариство ім. Шевченка, виконує воно свій статутовий обов'язок та щороку в день уродження зглядно смерти свого патрона Тараса Шевченка влаштовує Публічну Наукову Сесію, з ціллю познайомити широкі громадські кола з діяльністю тієї установи. Цього року в дні смерти Поета — 9-го березня Наукове Товариство ім. Шевченка в Сарселі під Парижем, де міститься централя нашої установи НТШ, в Ню Йорку, в Торонто, в Австралії, де находяться самостійні відділи Наукового Товариства ім. Шевченка, відбуваються публічні сесії, 59-ті з черги, від коли НТШ стало науковою академічною організацією.

Публічні сесії мають бути нагодою не тільки зазнайомити широкі круги громадянства заінтересовані рідною наукою з працею НТШ, але теж стати доказом, що НТШ стає вірне ідеалам трьох поколінь українських вчених, між якими воно має таких велетнів духа, як Михайло Грушевський, Іван Франко та Андрій Шептицький. Те саме завдання ставить собі НТШ теж нині.

На вступі нам приходиться знову спом'янути наших двох дійсних членів, що відійшли у вічність, а саме історика і громадського діяча Дмитра Дорошенка та історика Василіянського Чину й редактора Записок ЧСВВ о. Йосафата Скрутеня — обох дійсних членів Історично-філософічної Секції НТШ.

З хвилиною віднови діяльности НТШ на чужині, від 1947 року, характер НТШ став різко мінятися. Саме життя стало диктувати нові організаційні форми. Старе централізоване НТШ перетворилося у федерацію самостійних Відділів НТШ в Америці, в Канаді та в Австралії. Саме тепер ця структура завершується і твориться европейський відділ НТШ у Франції для цілої Европи. Тим способом давне одноціле НТШ стає федерацією самостійних краєвих відділів, злучених одною спільністю наукових видань, спільністю великої наукової спадщини та єдністю наукових ідей як також Головною Управою Товариства.

В ЗДА в Ню Йорку існує Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, як установа чартерована згідно з законами Америки та наділена Федеральним Урядом, точніше Департаментом Скарбу, привілеєм звільнення від податку самого Товариства та всіх пожертв, що впливають в користь Товариства.

Американське НТШ, подібно, як давне НТШ, має три Секції з окремим дійсним членством та цілу низку комісій. Розпорошеність дійсного та звичайного членства по цілій Америці насуває з конечности потребу творити по важливіших скупченнях українських наукових сил клітини НТШ, що оформлюються як комісії НТШ, залежно від наукової спеціяльности більшости членів НТШ, дійсних та звичайних, що живуть в даній місцевості то околиці.

Таким способом оформилися вже: Літературознавча Комісія НТШ у Филаделфії, Комісія Новочасного Громадянства в Шікаґо, Краєвознавча Комісія в Дітройті, Комісія Права й Суспільних Наук при Централі в Ню Йорку та Підкомісія Економічних Дослідів в Ню Йорку.

Американське Наукове Товариство ім. Шевченка має свій Відділ, що складається з таких активних членів Управи: Микола Чубатий, голова, Володимир Січинський, містоголова, о. Лев Чапельський, скарбник, Ярослав Падох, секретар, Роман Смаль - Стоцький, член Управи. Контрольна Комісія складається з таких осіб: проф. Лев Добрянський, Лука Мишуга та Матвій Стахів.

Товариство має в ЗДА дійсних членів в Історично - філософічній Секції 15, у Філологічній Секції 13, в Математично-природничо-лікарській Секції 18 дійсних членів.

В цьому звітовому році займеновано чотирьох дійсних членів, яких імена врочисто проголошую. Ними є: нові дійсні члени у Філологічній Секції д-р Лука Луців, д-р Григорій Лужницький та Святослав Гординський, в Математично-природничо-лікарській Секції д-р Осип Андрушків.

В ЗДА маємо звичайних членів НТШ, що являються кандидатами в дійсні члени — 55.

Маємо теж катеґорію членів-прихильників, які є добродіями й приятелями НТШ. Їх маємо тепер в Америці 28. У звітовому році стали прихильниками НТШ такі громадяни: д-р Михайло Стець зі Скрентону, Володимир Дармохвал з Орендж, Роман Набережний з Ірвінґтон, Микола Ткачук з Шікаґо, д-р Неоніля-Пелехович Гайворонська з Ню Йорку, Мирон Сурмач з Ню Йорку Кость Степко, Микола Кунинський і Василь Решетилович з Дітройту.

Головним завданням НТШ — це плекання науки й це було головним змістом праці. Що два тижні відбувались наукові засідання, на яких наші члени звідомляли про свої наукової праці. Над реферованими темами відбувалися дискусії.

В основному праці реферовані на Секціях та приняті повинні бути друковані у виданнях НТШ в цілості. На жаль з браку фондів ми приневолені друкувати їх тільки в скороченнях для зазнайомлення широкого вченого світу з тим, над чим працюють члени НТШ. Такі скорочення праць наших членів ми назвали американським звичаєм „Просідінґс". Вже появилися Просідінґ Історично-філософічної Секції. Наступний випуск, тобто Просідінґс Філологічної Секції мабуть видаватиме Канадійський Відділ, де живе найбільше членів тієї Секції. Наш перший випуск „Просідінґс" приняв американський науковий світ з великим признанням.

Перед війною Наукове Товариство ім. Шевченка видавало науковий журнал „Сьогочасне і Минуле". Ми поставили собі завдання продовжувати це видання в Америці, де нині є найбільше дійсних членів науковців та найбільші фінансові спроможності. Цей орган мав би стати лучником нашого наукового світу, розкиненого нині по всіх континентах та лучником поміж українською наукою та громадянством, заінтересованим в культурі нації. Поки що тільки грошові згляди не дали змоги відновити це видання на початку цього року. Плянуємо це зробити в другій половині цього року.

Потреби української науки та потреби української нації домагаються створення **Наукового Дослідного Центру**, де українські вчені постійно працювали б над питаннями потрібними нині для українського народу. Такий науково-дослідний осередок теж необхідний, щоб інформувати чужинців про джерела та літературу на всякі українські теми, бо нині щораз більше вчених бажає студіювати українське питання з перших джерел. Справа створення Науково - Дослідного Осередку преважлива для української нації й цей довг українська наука мусить виповнити супроти свого народу. Ця справа тісно в'яжеться зі справою відкриття Дому Української Культури.

(Продовження буде).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Я. Падох

МОЗОЛЬНЕ Й ГОРДЕ ДІЛО

Збіраючись писати цю статтю з острахом думаємо чи знайде вона свого уважливого читача й чи оплатиться труд писання й читання її? Адже ж відомо, що читачі люблять нові теми, непорушувані проблеми. А ми ж збіраємося писати про тему, що має вже свою літературу, про яку писали всі наші часописи і журнали, про яку згадував і наш часопис вже чимало разів. Хочемо ще раз писати про велике, мозольне і горде, діло, якому на ім'я: Енциклопедія Українознавства. Чи не знетерпеливиться читач наткнувшись щераз на цю не нову тему? Чи не навірилось йому це паки й паки про одним-одну книжку?

Хочемо вірити, що ні. Хочемо вірити, що наш загал вміє творити і цінити великі почини й радо слухає про них, зокрема, коли вони кінчаються успіхом. А саме наше діло, хоч і як важко родилося і як важко дозрівало, вже доходить до побідного кінця, вже завершується повним успіхом. Як мало в нашій незавидній дійсности. таких успішних діл. Як рідко велика акція, що вимагає довгих років наполегливої праці, тисячів і тисячі долярів коштів та гармонійного поєднання сотки співробітників, вінчається в нас повним заплянованим результатом.

До тих рідких починів належить наша книга! Ще не дійшовши до кінця, вона має чималу історію за собою. Адже ж недалекий вже п'ятилітний ювілей її почину. Чи багато в нас не тільки книг, але взагалі інших діл, які реалізувалися довгими роками в найбільш несприятливих умовах і таки добігли до пожиточного кінця. Вродилася ідея українознавчої енциклопедії в смутнім таборовім році 1947 на німецькім, вигнанськім грунті. Збіраючись на ще дальнішу мандрівку світами наші науковці усвідомили собі дві найважніші потреби, що стояли перед нашою еміґрантською громадою: потребу зберегти при рідній ідеї еміґрантський загал та не менше важливу потребу належно озброїти його для виявлення правди про Україну та її змагання до свободи й держави перед народами світу. Адже ж віками чужинці користалися відомостями про нас, нашу землю і нашу історію з ворожих нам джерел, які шкодили нам продовж віків не менше, як програні війни, здавлені повстання. Коли наша нова, велика й безсумнівно політична, еміґрація має виконати своє історичне завдання, тоді треба її озброїти твором, який допоможе їй поінформувати чужі краї, в яких вона перебуватиме, про правдиву Україну, правдиву її історію, правдиві, нефальшовані її змагання за свою волю і державу. В 1948 р. на науковому з'їзді Наукового Товариства ім. Шевченка оформилася ідея українознавчої енциклопедії, повного підручника відомостей про Україну і то в двох (а з часом може й більше) мовах, українській й англійській. З'їзд вчених обдумав завдання, розділив працю, а після нього почалася трудна, щоденна, муравлина робота.

Коли сьогодні з перспективи чотирьох років дивитися на пророблену працю і на умови, в яких вона проходила, то трудно було б повірити в її успіх, коли б перед вами не лежали два товсті томи Енциклопедію Українознавства, а третій не відійшов до друкарні. Писалася наша книга сотнею вчених, з яких сливе всі жили в крайній нужді, на ласкавім таборовім, а чого гіршого на приватнім, картковім хлібі. Писалася ця історична праця в нетоплених кімнатах серед жорстоких зим, в курних таборових казармах, де поміщалося нерідко по 20-40 осіб в одній кімнаті. Рукописи праць могли б прикрасити не один музей особливостей: вони були писані здебільшого на заялозненім папері що ним загортали продукти або на відвороті шкільних, покинутих дітьми, зошитах. Родилася ця праця серед неймовірних трудів й серед чималих жертв. Чи ж дивуватися нам, що з десяток її авторів не дожив до її появи? А все ж наполегливість і жертвенність воїнів нашої культури не пішла намарне. Вони виграли бій, як і виграла її редакція нашої книги, яка роками вела свою, здавалося, сизифову працю в кімнаті переробленій з коритаря скромної німецької народної школи, на півтора метра широкої й на п'ять-шість довгої, а тепер докінчує її в Сарсельськім будинку, де ще немає ні крісел, ні столів, ні полиць на акти. Чи багато знайдеться, не тільки в нашій історії, таких мозольних і водночас таких гордих книг? І чи розкрити перед нашим загалом історію такої книги, яка є водночас частиною історії наших нездоланих працівників науки і взагалі української культури, не є обов'язком, тих, що обзнайомлені з нею? І чи треба боятися неохоти читача, мовляв' це нецікава й ненова тема?

Ми думаємо інакше. Думаємо, що читачі цієї статті, як і інших, про цей наш культурний подвиг, приймуть їх прихильно і — що важніше — з задумою. Ті, що сталися чинними прихильниками нашої Енциклопедії, ставши її передплатниками, читатимуть про неї та її близьке успішне завершення з заслуженим вдовіллям, що й вони причинилися до цього нещоденного діла. Адже ж Енциклопедія вродилася майже з нічого. Наукове Товариство ім. Шевченка приступаючи до підготови цієї книги не мало навіть десятої частини коштів потрібних на її підготову, не то що на друк. Адже ж поза безприкладним й безкорисним трудом наших вчених і громадських, культурних діячів-авторів книги, найбільшою незвичайністю її є саме те, що вона вродилася й дозріла без жадних покладних грошей, тільки при помочі майбутніх її читачів! Тисячі передплатників книги зі своїми малими передплатами, це вони батькували народженню нашої першої Енциклопедії Українознавства й то в найважчу добу для нашої культури від часів татарської руїни. З правом можна назвати цю незвичайну книгу національною книгою. Бо її писав наш цілий еміґраційний науково-публіцистичний склад, і її видавав своїм коштом наш свідомий, культурний загал, довіряючи вбогій науковій установі свої гроші довгі роки перед написанням, не то що появою, книги.

Читатимуть про історію її також ті, ще не сталися її приятелями й, посередно, творцями. Чи боятися, що вони будуть нетерпеливитися нецікавою темою? Хочемо вірити, що ні, а бодай небагато з них. Хочемо вірити, що тернистий, але успішний шлях, яким пройшла ця книга й наближається до своєї мети, заставить подумати їх над вартістю національної солідарности не тільки у великих походах, чи патріотичних маніфестаціях, але також в такому тихому але не менше конечному культурному ділі, як наше видання. Хочемо вірити, що коли вони довідаються, що завершується успіхом п'ятилітній, важкий труд, вони схочуть ще в останній хвилині, ще п'ять мінут перед нашою дванадцятою, включитися в нього і статися співтворцями його. Особливо, коли довідаються, що видавець книги — Наукове Товариство ім. Шевченка ще дальше бореться з матеріяльними труднощами, що його провідні члени — редактори книги ще дальше не мають спокійних ночей, цим разом вже не за текст книги, бо він закінчений, але за решту коштів друку, друку третього і останнього тому. І хочемо вірити, що наш заклик до нашого свідомого і культурного громадянства і наших громадських установ, вже останній заклик, не останеться без повного успіху. Бо ж вже кінчається діло. Люди доброї волі вже не можуть відкладати своєї допомоги на пізніще. Коли вона має прийти, то прийти негайно. Хочемо вірити, що повториться історія з нашим Народним Фондом, який за два-три останні в році місяці здобув втрое стільки грошей, як за всі попередні.

За місяць-два передплатники Енциклопедії Українознавства доложать до двох томів, що в них на полиці, том третій і останній. І користаючи з них вони з правом думатимуть, що й вони є співтворцями тої великої книги. І з правом радітимуть рідким і цінним успіхом збірної, національної акції. Нехайже ж поміж ними не забракне нікого зпоміж тих, хто в своїй совісти несе відповідальність за наше майбутнє, зокрема нехай знайдуться поміж ними всі наші громадські установи, бо від того й вони — громадські.

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

ФАМ

Герман Нюмен

Для наших мистців і композиторів безумовно має значення пізнати музичне творче обличчя країни, в якій вони опинилися, живуть і мають творити.

Ми вже свого часу вказували на імпрезу, яка власне дає можливість пізнати це наше творче оточення: Фестиваль Американської Музики, який, зорганізований та передаваний Муніципальною Радіомережею Ню Йорку, відбувається ось уже тринадцять років щорічно в декаді між днем народження Линколна, 12 лютого, та днем народження Вашингтона, 22 лютого.

В рямках цьогорічного ФАМ було представлено 75 програм виключно творів американських композиторів, в них понад 50 прем'єр. Фестиваль дав цікаву картину характеру творчости середнього і молодшого покоління американських композиторів. Композиторів ріжного походження, ріжних напрямків.

На жаль і в цьому році ще не скористано з нагоди представити на ФАМ українсько-американських композиторів. Але, своєчасно зацікавившись цією можливістю, вони зможуть взяти участь у наступному ФАМ у лютому 1953 р.

Щоби дати ясніше уявлення про цю музичну імпрезу, зупинимося в кількох словах на цьогорічному Фестивалі Американської Музики. Хоч обговорювати його суті — напрямних розвитку сучасної американської музики — на цьому місці не можемо, поскільки це заобширна тема.

Фестиваль був відкритий 12 лютого врочистим концертом у Тавн Гол. З цієї нагоди вдова відомого диригента Кушевицького передала Муніципальній Радіомережі — Станції WNYC відзначення Фундації Кушевицького за „заслуги в плеканні музики". Це перше відзначення, яке ця поважна мистецька фундація дала за 10 років свого існування на терені ЗДА. Музичним директором WNYC є, відомий широким колам українського громадянства, п. Герман Нюмен, який від дня відкриття Муніципальної Радіомережі ось уже 27 років керує її Музичним Відділом. Під особистим керівництвом директора Германа Нюмена відбуваються щорічно і ФАМ.

Концерти Фестивалю відбувалися в цьому році в Карнеґі Гол, Тавн Гол, Карл Фішер Гол, Вруклин Мюзеюм, Паблік Лайбрері та інших залях Ню Йорку.

Виконавцями програми Фестивалю були відомі американські солісти та ансамблі, включно з Філярмонією Ню Йорку, під керуванням Дімітрія Метрополюса.

Хто слідкував за ФАМ в цьому році міг сконстатувати, що сучасні американські композитори є дуже творчі. Очевидно, не все, що було представлене на Фестивалі, протримається у майбутньому, але було багато талановитих творів, творів, які звернули на себе увагу.

Не маючи можливости входити в деталі, ми даємо, як приклади американської творчости, деякі точки: Симфонічну поему історичного змісту „Єрихон" Гоульда у блискучому виконанні Орхестри Повітряних Сил ЗДА, яку ми почули в Карнеґі Гол та яка, як професійна орхестра, стоїть нарівні найкращих ансамблів.

На цьому ж концерті диригував — як гість — дир. Герман Нюмен. Деякі з нас знають диригента Нюмена ще з його успішних европейських турне, під час яких він диригував майже у всіх центрах Европи, включно з Віднем і Варшавою. Так, що не тільки Ню Йорк, але й Европа знає Германа Нюмена як виразної особистости, тонкости диригента, який має надзвичайно ясну техніку та знаходить моментальний контакт і розуміння з кожною орхестрою.

Герман Нюмен диригував також орхестрою 22 лютого в Карл Фішер Гол. Цей концерт був присвячений діяльності Американського Музичного Сестрицтва: Мю Фай Епсилон та представив композиції американських жінок, які були безумовно одним з найкращих цілого Фестивалю: Глибокий Ліс Мебел Даніельс — особливо цікавий інструментацією. „Ніоба" для хору й орхестри Доротеї Джемс. Дальші видатні твори Фестивалю: Концерт для скрипки з орхестрою успішного американського композитора Самуеля Барбера, Лівертісменто для духового ансамблю зовсім молодого композитора Неґеля, дві симфонії Чарльса Айвса та інші.

Американська преса — з „Ню Йорк Таймс"-ом та „Ню Йорк Геральд Трибюн" — присвятила велику увагу цьому Фестивалеві та обговорювала на своїх сторінках всі програми, всі твори.

Неменше зацікавлення та підтримку мав ФАМ з боку американських музичних видавців, які в ньому бачуть можливість знайдення нових цікавих творів для видання.

Тим нашим композиторам, які мають — або лютого 1953 р. діставуть — американське громадянство, радимо своєчасно підготовити участь у ФАМ.

Якщо ж хтось з наших композиторів має цінні твори, які бажав би загалом вивести, але не має й не матиме ще так скоро американського громадянства, щоби прийняти участь у ФАМ, може звернутися в цій справі до Редакції.

Ф. С.

Четверта Шевченківська Сесія УВАН у Вінніпеґу

Дня 23 березня ц. р. відбулася в Вінніпеґу четверта річна сесія Української Вільної Академії Наук (УВАН) у Канаді, присвячена Генієві України Тарасові Шевченкові та його безсмертному „Кобзареві". Сесія відбулася при вщерть виповненій залі Українського Народного Дому в Вінніпеґу, якого Управа постійно відступає без оплати своє приміщення для УВАН. На передній стіні висів портрет Шевченка з молодих літ у виконанні п. К. Антонович а під портретом були розміщені Шевченківські видання УВАН, починаючи від авґсбурзьких циклостилевих до найновішого видання — першого тому нового „Кобзаря", якому властиво була присвячена Сесія.

Відкрив Сесію коротким вступним словом голова Кураторії УВАН д-р Б. Дима й візвав приявних вшанувати вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою покійного президента УВАН проф. Д. Дорошенка, що рік тому помер на скитальщині в Мюнхені.

Перший промовець проф. П. Юзик у цікавій і оригінальній доповіді про „Канадійські видання Шевченка" дав огляд канадійсько-українських передруків і видань Шевченкових творів та англійських перекладів Гантера й Лайфсей. Деякі з цих перекладів прелеґент показував приявним так само, як і Шевченкові видання в Канаді. Зворушливий був момент, коли один із приявних канадійсько-українських піонерів в часі доповіді передав для УВАН рідкісний перший том Шевченкового видання з 1917 року.

Чергову доповідь виголосив проф. Яр. Рудницький на тему „Наголошені видання оКбзаря". Прелеґент торкнувся в загальному розвитку шевченкознавства в Україні й на еміґрації й докладно обговорив три наголошені видання Кобзаря, що досі появилися: Кулішеве з 1860 р., Франкове з 1908 р. й останнє, що власне вперше було задемонстроване на Сесії: видання за ред. проф. Л. Білецького. Доповідач підкреслив його велетенське значення для культури Шевченкового слова власне з уваги на наголошування поодиноких слів, таке конечне для всіх декляматорів, рецитаторів і взагалі всіх, хто займається Шевченком.

Третю доповідь виголосив редактор нового видання „Кобзаря" проф. Л. Білецький, з'ясовуючи „Наголошені видання Кобзаря". й засади нового видання". Нове академічне видання „Кобзаря" в 4 томах має бути відповіддю на всі фальсифікати Шевченкової творчости й викривляння його національних заповітів за залізною заслоною. Воно відкриває очі всякому на оте велике невільництво думки й слова в Совєтах. Перший том, що виходить спільно заходами Інституту Шевченкознавства УВАН та В-ва Тризуб у Вінніпеґу — це за словами доповідача, сповнення того великого обов'язку еміґрації супроти Рідного Краю, який накладає на нас теперішнє його положення. Треба думати — кінчав доповідач — що українське Громадянство на еміґрації зрозуміє цей почин УВАН і підтримає нове видання „Кобзаря", реалізоване виключно за українські гроші без сторонніх допомог, але реалізоване так, як того вимагає чиста українська ідея.

Немов відповіддю на слова останнього доповідача було те, що всі перші примірники „Кобзаря", які були вперше показані публіці, з місця розкуплено. Українська Вільна Академія Наук взялася за велике діло й треба думати, що його доведе до кінця — закінчив такими словами Шевченківську Сесію предсідник д-р Дима.

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ В НТШ

В суботу 29 березня 1952 о год. 6:00 веч. відбудеться в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Ст. кімн. 252 доповідь Юрія Бобровського на тему: „Сила і слабість СССР". — Гостям раді.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

Дітройт, Міш.

Збори СУМА

Дня 16-го березня 1952-го року о год. 1-ій по обіді в одному з приміщень Народного Дому відбулися другі з черги звичайні Загальні Збори Осередку СУМА на Дітройт — Захід. На зборах, після уділення абсолюторії уступаючій Управі, обрано новий склад Управи в слідуючому складі: Голова — Е. Василина; орг. заст. — В. Кричка; секретар — О. Напора; культ. осв. реф. — М. Калинич; фін. реф. І. Прибула; реф. юнацтва — С. Кльос; спорт. реф. — М. Ярема; жіноча реф. Орися Мякуш. С. Крупка і П. Марців — члени Управи. Вибрано теж оКнтрольну Комісію і Товариський Суд.

Мґр М. Калинич
Культ.-Осв. референт

Ню Йорк, Н. Й.

Старі й нові іміґранти при спільному столі

Апостольство Молитви при церкві св. Юра в Ню Йорку влаштувало в неділю 3 лютого ц. р. спільну просфору. У просторій залі Академії св. Юра при 9 вул. за чепурно накритими столами зібралося около 300 осіб давної й нової іміґрації, здебільша членів Апостольства та батьків й родини дітей, які відвідують школу СС-Василіянок. На центральному місці красувалася ялинка, а за почесним столом засіли представники парафії св. Юра в особах оо. В. і П. Вавриків і о. Мельника, ігумена ЧСВВ о. Засійбіда та ректор Академії о. Пащак. Спільною молитвою та споживанням просфори, яку присутнім роздали оо. Василіяни, розпочалася ця святкова вечеря. Традиційні свят-вечірні страви приготовили членкині Апостольства Молитви. Вони й обслуговували гостей. Під час вечері лунали колядки з грамофонних платівок. З нагоди цієї спільної зустрічі о. Ваврик, о. ігумен Засійбіда та о. ректор Пащак у своїх промовах з'ясували присутнім вагу рідної Церкви, школи та релігійно-національного виховання дітей. Шкода тільки, що не дано змоги промовити представникові батьків, мотивуючи це браком часу. Все таки можна було знайти декілька хвилин на таку промову, хоч би скоротивши розвагову частину зустрічі, якою так уміло проводив о. В. Ваврик. Бо заторкнуті оо. Василиянами справи, це проблеми, які цікавлять не лише духівників і виховників, але в рівній мірі й батьків та широкі кола громадянства і лиш спільними силами можна їх позитивно розв'язати.

Просфору закінчено спільною колядою. Після того присутні оглянули фільму з життя монахинь, яку перед тим продемонстровано шкільній дітворі, що теж взяла участь у просфорі.

(вб)

НОВІ ІМІГРАНТИ

Дня 31-го березня ц. р. приїдуть до Ню Йорку кораблем „Дженерал Мюр" на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Хировський Ґорґ; Морозинська Ірена, Михайло, Вікторія; Рідель Иоган, Анна, Анатолій, Рената; Кмит Катерина, Олена, Богдан; Руминський Станислав, Текля, Станислава; Свернюк Анна, Орися; Крупчин Анна, Микола, Тереза, Микола, Йозефа, Еміліян.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

• РОЗШУКИ •

Пошукую свою сестру **ПАРАСКЕВІЮ ЗБАНОК** з села Лабач, повіт Броди. Хто про неї знає, або вона сама, прошу написати на адресу:
Mrs. MARY ZBANOK WDOWYCZYN
18 Lark Street, Amsterdam, N. Y.

Односельчан села **Дори** (б. Яремча) пошукує о. **Ярослав Свищук.**
Адреса:
Rev. YAROSLAW SWYSHCHUK
518 Virginia Street
St. Joseph, Mo.

Пошукую 1) **МИКОЛУ МІЩУКА** нар. 1917 р. в Стовбці, пов. Дубно. 2) **ЮЛІЯНА ГУРСЬКОГО-ЧОРНОГО** нар. 1916 р. в Белзці, пов. Золочів. Хто знає про них або вони самі, прошу зголоситись на адресу:
OLGA BITNER
1809 W. Grand Ave., Chicago 22, Ill.

ІВАН БОТЮК пошукує вдову **ТЕЛЮК** з донькою **Ольгою**, та братів **Миколу й Пилипа Телюк.** Їх, а також усіх моїх знайомих прошу відізватись на адресу:
IWAN BOTIUK
73 Jones Street, Newark, N. J.

Машина–помічник людини

В добі високого технічного і модерного економічного розвитку, найважливішим фактором продукції господарських дібр є машина. Машина заступила силу людини, тварини й природи (води, вітру). Силу машини є можливо реґулювати в залежності від потреби. Тобто силу машини можливо збільшити до безмежности, в той час, коли сила людини є обмежена. Через рівномірне виконування праці, машина стандаризує продукцію. Кожна одиниця, випродукувана машиною, є однакового розміру і властивостей у відношенні до всіх одиниць того самого сорту. В залежності від попиту на продукт, користуючись машиною можливо збільшити кількість господарських дібр. У висліді, машина через масову продуктивність знизила кошт виробництва, в наслідок чого ціна також підупала.

Одним р найбільших закидів капіталістично-економічній системі є т. зв. „технологічне безробіття", яке повстає в наслідок заміни робітника машиною. Теоретики соціялізму також стверджують, що весь зиск нагромаджений масовою продукцією не є розподілений між громадянами капіталістично економічної системи.

Виникає питання, якже цей розподіл і в якій формі відбувається в капіталістичній економічній системі, прикладом якої є ЗДА. Треба ствердити явний факт, що найвищий життєвий рівень в теперішньому часі осягнула не соціялістична економічна система, а капіталістично економічна система. Ця економічна система, яка своїм еволюційним розвитком і умілою розв'язкою спірних питань випередила всі інші держави.

Корисно звернути увагу на продуктивність ЗДА в роках 1890-1950. На протязі 60 літ, продуктивність ЗДА, міряючи терміном доляра, зросла від 30 більйонів 1890, до 250 більйонів 1950 р. Це є приблизно, що продуктивність збільшилася в 7½ разів. Пересічно цей ріст подвоюється кожних 20 літ.

Цей розвиток з року на рік не був постійним. Були роки, коли продуктивний рівень падав, наприклад під час депресії 1929-33 рр. Противно, рік 1940 характерний своїм розвитком.

За 60 літ населення ЗДА зросло від 63 мільйонів до 150 мільйонів 1950 р. 1890 р. працювало 23 мільйонів, а тепер працює понад 60 мільйонів. Робітник виконував працю 60 годин тижнево, а тепер видконує 40 годин тижнево, тобто 1/3 робочих годин зредуковано.

Динамічний розвиток капіталістичної економії крім технологічного проґресу, є наслідком досліджень, які змінили продукцію, спеціялізацію, вишкіл і технічну підготовку робітникові. Менажери набули більшого знання в орґанізуванні продукційних процесів. Відкрито нові природні багатства, які є важним чинником продуктивности. Розвиток транспорту і банкової системи також спричинили економічний розвиток.

Нагромаджено великі суми зисків у велетенському продуктивному процесі. Федеральний уряд ЗДА реґулює розподіл цього зиску для всіх суспільних верств двома способами. Перший спосіб, це є підвишка заробітньої платні заморожуючи одночасно ціну на господарські добра. Другим способом є оподаткування спеціяльно високим відсотком великого капіталу продуцента. В цей спосіб значно більша частина капіталу повертається до скарбниці з якої уряд в різний спосіб наділює всі верстви суспільства. Це може бути якабудь будова водотягу чи трамвасвої лінії з яких всі користають, чи якась форма забезпечення на безробіття чи на старість.

З того всього є зрозуміло, що машина є корисним фактором для всіх верств суспільства. Вона редукує години праці, знижує ціну на господарські добра, збільшує видайність робочої години через що заробітня платня і купівельна спроможність зростає. Це все підносить життєвий рівень на вищий щабель, який є бажаний всім верствам суспільства.

Микола Б.
Студ. Огайо Стейт Унів.

Розслідування виявило 5 мільйонів прибутку з тисячі долярів вложеного капіталу

Вашингтон. — З приводу відклику щодо висоти наложеного на нього податку, виявились цікаві подробиці щодо прибутків балтіморського торговця лікером, Г. Кляйна. Наложений на нього податок в 7 мільйонів долярів, виявився платникові зависокий, наскільки увесь його дохід сягає лише 5 мільйонів долярів. Г. Кляйн зізнав, що він і ще три канадійці в 1944 році вложили кожний по 1 тисячі долярів у торговельне підприємство, яке розподілювало 6 віскі канадійських дістелерень до Куби й Панами. Одначе підприємці мусіли занехати цей свій плян з огляду на обмеженість морського транспорту. Тоді їхня увага була перенесена на ринок ЗДА. Їм вдалося, закуплену за 8.5 долярів скриню віски, продавати тут по 19.05 дол. Ця комбінація принесла чотирьом власникам корпорації за час від квітня 1944 року до вересня 1946 року 20 мільйонів прибутку, з чого Г. Кляйнові припало 5 мільйонів.

● На маневри армії в Тексасі перевозять вояків літаками з різних ґарнізонів. З уваги на недавній буревій в тих околицях треба було повертати літаки на окружні шляхи.

Листування Редакції

І. Ц. Питсбурґ, Па. — Після скінченого 65 року життя кожний робітник, який платить до фонду суспільного забезпечення, має право до старечої пенсії. Це не ласка, а право. Отже уряд не має права вас питати, чи Ви маєте якийсь масток, чи Ви хочете дальше працювати і т. д.. Зголосіться з своїм нумером суспільного забезпечення до Вашого Social Security Bureau і там Вам порадять, як дістати пенсію.

І. М. Ґлен Ґарднер, Н. Дж. — Новий закон в справі суспільного забезпечення каже, що навіть самостійні робітники можуть бути на старість забезпечені. Так само як робітники, такі домашні слуги мають право вимагати від працедавців, щоб вони їх забезпечили в федеральнім фонді. Тому Ви підіть до Вашого найближчого бюра Суспільного Забезпечення і порадьтеся, як є справа з Вашим працедавцем. Якщо він не матиме обов'язку за Вас платити, то щойно тоді думайте про зміну праці. Найновіший закон увійшов в життя щойно в 1951 році. Не всі ще його добре розуміють. Не відкладайте цієї справи, бо висота старечої пенсії залежатиме від того, кільки років Ви платите чи за Вас платять до Фонду Суспільного Забезпечення. Найменша стареча пенсія виносить тепер $25 місячно, якщо хто скінчив 65 рік життя і був забезпечений бодай шість чвертьріч у згаданім фонді.

О. К. Олбані, Н. И. — Ваші зазваги цілком слушні. На таку „дискусію" більше місця не буде. Тільки людина, проти якої звертаєте свої уваги, не є „нікому невідома". Це один з добрих мовознавців. Його псевдоніми відомі.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

КАТЕРИНА ХОБОЦЯК, довголітна членниця Тов. Любов, від. 370 УН Союзу в Ню Гейвен, Конн., померла в 56. році життя 18. березня 1952 р. в Бранфорд, Конн. Покійна походила з села Потстич, пов. Городок, Україна. Полишила в смутку мужа і сина Михайла, дочки Марію і Анну, два зяті, та 5 внуків. Похорон відбувся 21. березня з погребового заведення до української кат. церкви св. Михаїла в Ню Гейвен, а відтак на St. Agnes Cemetery, Branford, Conn. — В. Їй П.

К. Марущак рек. секр.

ДМИТРО НАСТАСЯК, член від. 375 УНСоюзу, Тов. ім. Дм. Вітовського у Филаделфії, Па., помер 21. березня б. р., проживши 61 літ. Похорон відбувся 25. березня з похоронного заведення до катедральної церкви, а відтак на цвинтар на Факсчейс. Покійний полишив дружину Софію, 5 дітей, 10 внуків, брата і сестрінника. — В. И. П.

П. Іваш, секр.

МАРТИН САНҐАНДАК, член Бр. св. Димитрія, від. 288 УНСоюзу в Бетлегем, Па., помер 22. березня 1952 р., проживши 69 років. Покійний походив зі села Озіренка, пов. Зборів, Україна. Полишив у смутку жену, 5 синів і 1 дочку. Похорон відбувся 24 березня. — В. И. П.

Д. Мушастий, секр

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2798. Щалена атака.

Дика тварюка була знову на половину більша і жорстокіша від усіх, що їх досі бачив Тарзан. Величезна малпа важко посувалася вперед, розглядаючися невпевнено.

Ловлячи погляди кволої людини, що спокійно дивилася їй ввічі, велика малпа зупинилася, її очі жевріли погано.

Нагло, з диким ревом, велетенська тварюка заатакувала.